

HET LICHAAM VAN FREUD (onder overdracht op Fliess)

**Lieven Jonckheere
september 2020**

bronnen

- Freud, S. (1985). Briefe an Wilhelm Fliess 1887-1904. Ungekürzte Ausgabe. Herausgegeben von J.M. Masson. Fischer
- Schur, M. (1972). Freud: Living and Dying. New York: International University Press

HET LICHAAM VAN FREUD VERSUS HET ONBEWUSTE VAN FREUD

het Onbewuste van Freud

- stukje gecensureerd ??
 - niet gecensureerd door uitgevers
 - wel censuur door Fliess
cf. Marthadroom vervangen door Irmadroom (met Martha uit VA gehaald = Nabel Traum)
- autoanalyse
voor stuk onder overdracht op Fliess – maar niet volledig
- basis = verhouding tot vader geanalyseerd

het lichaam=genot=leven van Freud

- censuur op het lichaam=genot=leven van Freud
 - volledig gecensureerd in eerste versie brieven Fliess
1950, door Ernst Kris = USA IPA establishment
 - later wel in volledige uitgave
1985, door enfant terrible Jeffrey Moussaieff Masson
- welke lichamelijke problemen bij Freud
(om te beginnen, tijdens relatie met Fliess)
 - hoofd = migraine
 - neus = sinus infectie + verkoudheden
 - maag-darm = spastisch colon
 - hart = ritmestoornissen
 - kruis = pijn + steenpuist
- Freuds verhouding tot het eigen lichaam=genot=leven – volledig onder overdracht op Fliess
zelfdiagnoses lichaam onder overdracht op Fliess
 - klachten over lichaam enkel onder overdracht
 - begin: afspeuren lichaam naar elk spootje van pijn/lijdens
allemaal in overdracht op Fliess!!
 - achteraf: zeer stoïcijns ivm levend=lijdend=genietend lichaam (Schur, huisarts)
want geen overdrachtsfiguur meer voor dat lichaam??
 - aanknopingspunten overdracht op Fliess

- aanknopingspunten overdracht op Fliess
 - personage Fliess
 - imaginair-oedipaal: Fliess = broer/dubbel
 - zelfde sociaal-cultureel-intellectueel isolement
 - beiden in zelfde sociale, intellectuele en professionele isolement
 - Fliess woont in Berlijn
Freud vlucht naar Berlijn vanuit zijn gehate Wenen (oa omwille van antisemitisme)
 - Freud verliest Breuer: Fliess=broer neemt stok over van Breuer=vader
 - Breuer toen Freuds 'huisarts'
 - probleem met Breuer
 - schulden Freud tov Breuer
 - Breuer te ambivalent tov beginnende PA – miskent seksuele
 - lichaam Fliess = migraine
 - Freud bezorgd over Fliess' lichaam zoals die om zijn lichaam bezorgd is
 - Freud kan zich over Fliess' lichaam theoretische vragen stellen (ipv over zichzelf)
verdenkt Fliess van neurotisch met lichaam om te gaan (terwijl hij dat zelf doet)
 - charismatische Fliess = self confident & outspoken (Jones)
sujet supposé savoir = weten over het lichaam
 - theorie
 - neus-keel-oor specialist – onrechtstreeks met hart bezig (nasale reflexneurose)
 - fantast systeembouwer – paranoïde *mathematical games* (Gardner 1966)
 - praktijk
 - zeer succesvolle praktijk – een echte 'genezer'
 - wekt grote overdracht bij ptn: cf. mismeesterde ptn (oa Emma Eckstein) blijft in hem geloven
 - theorie Fliess
 - nasale reflexneurose (boek 1897)
Freud vindt daarin eigen fascinaties terug
 - oorzaak = seksuele
cf. Freud = ontdekker belang seksuele trauma – fascinatie Freud voor *Nase-Sexus*
 - neusslijmvlies zwelt tijdens seksuele opwinding en menstruatie
 - verklaart allerlei 'pijnen' (Schmerzen)
hoofd, hart, ledematen, etc
 - cocaïne als therapie
cf. Freud = ontdekker effect cocaïne, samen met Köller
3 vormen van therapie:
 - cocaïne (→ overdracht)
 - cauterisatie = branden – electrisch of chemisch
 - operatie
 - periodiciteit=cycli
 - 28 = menstruatiecyclus / 23 = periode tussen menstruatiecycli – Freud combineert die tot dodelijke 51 = sterven = mannelijk climacterium
 - basis = verhouding tot moeder niet geanalyseerd ??
cf. Fliess' idee van 'periodes' en 'cycli'

HET LICHAAM VAN FREUD IN DE BRIEFWISSELING MET FLIESS

Freud 37 j

30/5/93

migraine = eerste lichamelijk symptoom

= trek (*einzigster Zug*) van hysterische identificatie

hoofd = migraine

- Fliess barst zelf ook van de migraine
- Freud met zelfde migraine als Fliess
 - diagnose Fliess
 - nasale reflexneurose (pas in 1897 publicatie Fliess daarover – daarin casus Freud)
 - migraine = hoofdsymptoom
 - therapie Fliess
 - cocaïne = 2 zijdig neus *kokainiseren*
 - Freud coupeert zo zware migraine – zeer tevreden mee!

5 maanden zonder andere klachten

en dan begint Freud plots over zijn hart

18/10/93

het hart verdeeld in de overdracht tussen Breuer en Fliess

hart niet meer een *einzigste Zug* voor identificatie met Fliess – maar een splijtzwam

hart = ritmestoornissen

- Breuer

toen nog Freuds 'lijfarts'

- diagnose

- nicotinevergiftiging = 20 sigaren/dag
- cf. Freud over verslaving nicotine (later)
 - 22/12/97 masturbatie
 - masturbatie = oerverslaving
 - *einzigste grosse Gewohnheit = Ursucht*
 - secundaire verslavingen
 - *Süchte* naar alcohol, morfine, tabak zijn daarvan slechts *Ersatz* en *Ablösung*
 - masturbatie aan basis van hysterie
 - rol van die *Sucht* (masturbatie) is in hysterie *ganz ungeheuer* laatste hindernis voor begrip hysterie, na failliet verleidingstheorie?
 - *Sehnsucht* = verlangen in hysterie
 - masturbatie niet te genezen
 - is die *Sucht* *heilbar*?
 - of kunnen *Analyse und Therapie* alleen hysterie in neurasthenie veranderen?
 - 12/02/29 zonde van de vader
 - rondvraag bij grote rokers oa Freud (bekend roker)
 - model = vader = zware roker tot 81j
 - evolutie
 - begonnen 24j
 - 1j gestopt tussen 30 en 40 omwille van hartprobleem
 - niet door nicotine
 - wel sequel van influenza = myocarditis!
 - blijft definitief roken
 - waarom niet definitief (kunnen) stoppen?
 - plezier
 - nodig om te kunnen werken én zichzelf te controleren

- therapie

abstinentie = verbiedt roken

- Fliess

wordt Freuds nieuwe 'lijfarts'

- diagnose

nasale reflexneurose ?? (pas publicatie in 1897)

- therapie

- volgt Breuers diagnose en verbiedt ook roken
- overdracht
 - Freud volgt nauwgezet Fliess' rookverbod op deed hij niet voor Breuer)
 - → dramatische abstinenterverschijnselen !!

27/11/93

neus = sinusitis

- Fliess:
 - diagnose
nasale reflexneurose??
 - therapie
cocaine neus

hart = ritmestoornissen

Freud volgt Fliess' (eigenlijk Breuers) rookverbod niet meer
motivatie dubbelzinnig:

- weinig last van roken
- wil niet lange jaren ellendig leven

11/12/93

organisch vs psychische origine lichamelijke klachten

neus = sinusitis

- Fliess:
 - diagnose
nasale reflexneurose??
- Freud:
 - diagnose
organische bv *katarrhalisch infiziert*

hart = ritmestoornissen

Freud met kritiek op Fliess (eigenlijk op Breuer of Fliess' dubbelzinnigheid)

- Freud wijst Fliess op kloof diagnose // therapie
 - Freud stelt Breuers nicotinevergiftiging in vraag
 - je gaat uit van *Nasaldiagnose*
 - toch volg je met rookverbod Breuers nicotinevergiftiging
 - begint wel te minderen (2 per dag = niet roker!) ...
- Freud komt met eigen diagnose
 - diagnose
Freud stelt Fliess' *nasale Reflexneurose* in vraag
 - organisch?? (Freud denkt al aan myocarditis, zonder dat te zeggen)
 - vanuit eigen subjectieve=hysterische beleving:
 - mens eerder onverschillig tov organische – dat voel ik ivm hart wel
 - mens eerder paniek tov neurotische – dat voel ik ivm hart niet
 - therapie
(later digitalis)

½ jaar zonder hartklachten

daarna begint de hartproblemen pas echt

19/04/94

De Grote Brief over Freuds lichamelijk *Befinden*
hoogtepunt van Freuds hartproblemen

hart = ritmestoornissen

- Fliess' diagnose
 - diagnose
 - nasale reflexneurose ??
 - idee van periodiciteit of cycli begint mee te spelen
stelt Freud voor om dagboek te houden
 - therapie
 - Fliess verbiedt roken – na onderzoek
(volgt nog altijd Breuer nicotinevergiftiging)
 - Freud volgt braafjes – maar met veel ironie
 - stopt = 3 weken niets warmes tussen de lippen (fallus??)
 - motivering (ironie ivm overdracht)
mens moet iemand hebben waardoor hij zich laat suggereren wat hij moet doen,
teneinde even van de eigen zelfkritiek (*Über-Ich*) uit te kunnen blazen
- Freuds diagnose
 - Freud stelt wel Breuers diagnose nicotinevergiftiging in vraag
 - abstinentieverschijnselen
 - kan eerst goed werken
 - maar dan plots de klap
 - eerst somatisch
 - nog meer hartproblemen dan bij roken
 - Schur: voor Freud zo traumatisch dat zijn taal erdoor geraakt is
Herzspannung, Brennung, Pressung – allemaal neologismen
 - dan psychisch
soort melancholische *Druck auf die Stimmung* (lypemanie) met doodsfantasieën
 - waait over
 - kan anderen zonder *Neid* zien roken
 - herontwaken *Rauflust*=vechtlust (of *Rauchlust*??)
Schur: een lapsus van Freud??
 - Freud ontwikkelt soort paranoia tov Fliess
 - wijst Fliess op zijn dubbelzinnigheid
 - diagnose = eigen nasale reflexneurose
 - maar volgt Breuers diagnose nicotinevergiftiging in zijn therapie = rookverbod
 - van daaruit soort 'paranoia' dat Fliess de waarheid verbergt
 - Freud stelt eigen diagnoses
 - tov Fliess: klassieke organische diagnose: chronische/reumatische myocarditis!!
argumenten:
 - hartproblemen plots in 1889 na influenza
 - cf. reumatische knobbels in spieren
 - therapie = digitalis blijkt te werken
 - in publicatie: ook eigen nieuwe psychische diagnose: angstneurose??
cf. tekst angstneurose 1895:
 - hartritmestoornis = angstequivalent
 - moeilijke differentiaaldiagnose hartstoornissen

- latere diagnoses door Freuds 'dokters
 - Jones bio
 - biograaf Freud
 - psychoneurose (psychosomatiek) – en dus geen Aktualneurose!!
 - Schur bio
 - latere huisarts van Freud (1928 – Schur toen 34j en Freud 72j)
 - coronaire trombose bewijs
 - digitalis helpt
 - verhoogde sensitiviteit voor nicotine

25/04/94

Breuer krijgt ongelijk met nicotinevergiftiging ...
 maar krijgt Fliess gelijk met *nasale Reflexneurose*?

hart = ritmestoornissen

- Breuer krijgt ongelijk met zijn nicotinevergiftiging!!
 - hartprobleem verdwijnt niet door minder te roken
 - wel geen zin meer om te roken
die Libido ist längst überwunden
 Masson: *Libido = Rauchlust* – gaat dus niet over impotentie !!
 - nog niet impotent 17/12/96 !!
 - wel impotent 11/03/00 ??
- maar krijgt Fliess dan wel gelijk met zijn *nasale Reflexneurose*??

21/5/94

overdracht op Fliess ivm *Leiden*

weer breuk in hysterische identificatie ??

- aanvankelijk
 - Fliess verdraagt *Leiden* beter en waardiger
 - Freuds *Leiden* beïnvloedt zijn *Stimmung* en werkvermogen
- blijkt later om te keren
 - Fliess kan niet werken door koppijn (ook geen congressen daardoor)
 - Freud heeft zelfs bepaalde dosis lijden nodig om te kunnen werken
 besef dat het resultaat is van zijn autoanalyse

22/06/94

hart = ritmestoornissen

grote problemen met hart

- Freud
 - *Krankengeschichte*
met details die pt graag benadrukt (en die dat waarschijnlijk niet verdienen!)
bv *auf das Steigen habe Ich mit schwerem Herzen verzichtet (witz)*
 - doodsangst
 - ik wil sterven op 51j
nog niets te maken met Fliess' periodiciteit – bestond toen nog niet
Freud gevoelig voor Fliess' periodiciteit omdat hij zelf al aan het rekenen was??
 - maar zal tussen 40 en 50 sterven
aan *Herzruptur*
- Breuer
 - ontmaskering
 - zegt nicotinevergiftiging!!
 - gestopt met roken = 7 weken
Elend der Abstinenz = Existenz unerträglich
 - herbegint met roken = therapie – dus kan geen nicotinevergiftiging zijn!??
 - vanaf 1ste sigaar weer *arbeitsfähig* en *Herr meiner Stimmung*
 - 3 per dag al – gaat per sigaar meer een stuk beter
 - nog altijd beetje hartritmestoornissen – maar minder grote aanvallen
 - maar denkt hypochondrie ...
 - gesuggereerd door Breuer – die zegt dat het 'niets' is
 - zou pijnlijk zijn
 - besluit: negatieve overdracht
 - weet niet *Ausweichen und Beschwindeln*
 - en dus onmogelijk om met Breuer van mening te verschillen
- Fliess
 - ontmaskering
 - dubbelheid
 - zegt eigen nasale reflexneurose!!
 - maar gaat mee in Breuers nicotinevergiftiging
verbiedt roken alleen op opvoedkundige en geruststellende wijze
 - maar weet dat het eigenlijk myocarditis is!
 - besluit: ambivalente overdracht
 - weet = positieve overdracht (*Sujet Supposé Savoir*)
 - maar wel met paranoïde tintje
verbergt wat hij weet – want te pijnlijk voor Freud

hoofd = migraine

Freud

- vooral bij Fliess
- diagnose
 - niet Fliess' *Nasale Reflexneurose*
 - misschien wel *nervöser Natur* = Freuds angstneurose??

14/07/94 en 25/07/94

hart = ritmestoornissen

Fliess (& Breuer)

- diagnose
nog altijd vanuit Breuers nicotinevergiftiging
- therapie
rookverbod
 - nog altijd door Fliess belichaamd
 - Freud brengt ritme (=drift) in abstinentie
 - 14/07/94
 - 8 dagen zonder sigaar
 - en dan 1 sigaar = *Erinnerungsfeier Deines Briefes* (met gebod tot abstinentie??)
ironisch gebruik overdracht om dat verbod te overtreden
 - 25/07/94
 - wekelijkse sigaar smaakt niet meer, maar laat *Ahnung* van *spezifischen Unbehagen* na
 - ik begin je te geloven (abstinentiegebod)
ook ironie??

07/08/94

hart = ritmestoornissen

gaat niet meer zo goed als in laatste brief

meer dan 3 maand zonder klachten
ook beter met het hart

24/01/95

hoofd = migraine

- Fliess
 - diagnose
nasale Reflexneurose *Kokaïnisering* neus (*Verschwellung*)
 - therapie
cocaine
 - met penseel
herhaaldelijk – beter van niet)
 - zeer goed resultaat
 - massale etteruitscheiding
 - grote opluchting (lichtelijk eufoor)

hartritmestoornissen

- beter
- door neusingreep?? (*Ätzung*)

maart-april 1895

casus Emma Eckstein

- Freud laat pte door Fliess aan neus opereren
 - in geïmproviseerde omstandigheden in Wenen)
 - Emma krijgt achteraf hevige bloedingen uit neus
- andere neus-keel-oor arts ontdekte grote medische lapsus van Fliess: liet ½ meter verbandgaas in neus zitten!! en dus Fliess als Grote Genezer te kijk gezet voor collega's (
- Freud verdedigt Fliess door verantwoordelijkheid te nemen voor de geïmproviseerde omstandigheden waarin hij Fliess 'verplicht' had om te opereren
- Emma blijft in Fliess' kunnen geloven

13/03/95

hart = ritmestoornissen

"jammer dat wij allebei zoveel ziek zijn" (hysterische identificatie??)
maar wel op verschillende punten van het lichaam:

- Fliess = migraine
Freud beschouwt zijn migraine niet meer als een probleem
- Freud = hartritmestoornissen
vanaf nu zal hij Fliess van zijn hart weghouden

20/04/95

hoofd = migraine

- Fliess' nasale Reflexneurose (en cycli)
Freud gelooft dat nog altijd
 - signaleert migraine omwille van periodiciteit?
 - therapie *Kokaïniserung* → etter uitdrijving → *ich befinde mich sehr wohl*
- vermoeden van psychische conflict

hart = ritmestoornissen

- Fliess' nasale Reflexneurose (en cycli)
Freud gelooft dat niet meer
- Freuds diagnose = myocarditis??
leidt tot breuk in overdracht
 - ik zou willen dat je gelijk had
en dat het de neus is (symptoom nasale reflexneurose) en niet het hart (myocarditis)
 - soort kleine paranoia:
 - jij weet wat mij scheelt, dat ik dodelijk ziek ben (myocarditis)??
 - wil niet dat Fliess zich nog voor zijn hart interesseert
am Liebsten wäre mir Du gingest darauf ein über das Thema Herz nichts mehr wissen zu wollen
 - wil niet naar Berlijn gaan (operatie?)

25/05/95

hart = ritmestoornissen

Freud doet toch weer poging om hartproblemen binnen Fliess' *Nasale Reflexneurose* te recupereren (hoewel hij daar eigenlijk niet in gelooft, voor hem is het myocarditis)

- diagnose
Freud geeft eigen versie van Fliess' nasale reflexneurose
 - oorzaak = etter in neus
 - symptomen
 - *Lokalsymptoom* = hoofd migraine
 - *Fernsymptom of Organfernleiden* = hartritmestoornissen via dubbel mechanisme
 - *Gewebszustand* (toestand *Nerven*) door die etter
 - *Entgegenkommen* door organen (hart?? na Influenza, na nicotine, etc)
- therapie
 - coke → veel etter → opluchting
 - (maar geen beterschap hart??)

vanaf dat moment zal Freud meer met zijn neus bezig zijn, meer last van neus hebben
ahw om, in overdracht op Fliess, de neus als oorzaak van hartprobleem te bevestigen??

12/06/95

hoofd = migraine

psychosomatisch? hysterisch? angstneurose?

- vooral bij Fliess
- vanuit ptn weet Freud dat die migraine vaak neurasthenisch is!!

hart = ritmestoornissen

- diagnose
 - geen nicotinevergiftiging (Breuer)
hoogstens verhoogde *Intoleranz* voor nicotine
 - Freuds versie van Fliess' *Nasenfernleiden* (hart gestoord vanuit neus)
onder overdracht:
 - aanvankelijk om Fliess plezier te doen
 - nu plots schrik dat Fliess hem dat kwalijk neemt
- therapie
 - geen radicale rookstop meer
 - na 14 maand abstinentie weer roken
 - geen nadeel
 - zelfs voordeel: *psychische Kerl* moet goed behandeld worden, anders kan ie niet werken en ik verlang wel veel van hem – abstinentie ondraaglijk voor *psychische Kerl*
 - maar als Fliess roken weer verbiedt, zal Freud dat weer laten overdracht, maar dubbelzinnig, want dit is en blijft diagnose van Breuer!!
 - weer veel cocaïne
therapie richt zich weer op neus

24/07/95

- **Irmadroom (Traumdeutung) ↔ Entwurf**
 - Irmadroom = autoanalyse = hysterie = vader
 - Irmadroom die Freud op dat moment nog niet als Traummuster ziet op dat moment is dat nog altijd de Marthadroom
 - Irmadroom = reactie op Emma-trauma (maart-april)
 - interpretatie Schur
 - Freud één en al positieve overdracht = Freud verontschuldigt Fliess cf. Freud zet Fliess af tegen de domme dokters
 - Freud realiseert zich niet negatieve overdracht (ambivalentie) tov Fliess
 - interpretatie Freud (en Lacan)
Freud verontschuldigt zichzelf ... voor uitvinding PA
 - Irmadroom = begin autoanalyse met ontdekking belang vader en wet
↔ Fliess beperkt zich tot vrouw en haar natuurlijke cyclus (≠ Autre jouissance!!)
 - Entwurf = sciëntisme
koortsachtig aan gewerkt
- **hart ↔ roken**
 - hart een stuk beter!!
 - en dus begint Freud weer te roken...

16/08/95

neus

broer Alexander ook door Fliess laten opereren

08/10/95

hart

hard gewerkt aan droom en Entwurf

en dus niet meer aan hart gedacht (effect van Irma-droom en autoanalyse ervan)

16/10/95 & 20/10/95

migraine

- geen tijd voor – maar komt wel
- verschil Freud // Fliess
 - Freud
optimale *Schmerzbelastung* voor *Hirntätigkeit* = creatief intellectueel werk (remming doorbreken??)
 - Fliess
verlamd door migraine

hart

helemaal gestopt met roken

- motiveringen = *Über-Ich* (zonder ironie)
 - wil zichzelf geen verwijten moeten maken als hart het weer eens vertikt (dus gestopt ook al weet hij dat nicotine niet de oorzaak is)
 - beter meteen strijd tegen 1ste dan tegen 4de en 5de etc
- waarschijnlijk niet bevorderlijk voor psychische *Zufriedenheit*

Freud meldt Fliess dat hij (laatste) **kind** verwacht, weer vader wordt
naam wordt **Wilhelm of Anna**? het wordt dus Anna (03/12/95)!
(opstoot van positieve overdracht)

31/10/95 & 08/11/95

hart = ritmestoornissen

- niet helemaal gestopt met roken
 - motivering
praktische en theoretische zorgen → psychische *Hyperästhesie* ↑
 - *exzediert aus Freude* bij feestelijke gelegenheden bv niet benoeming antisemitische politicus
- valt mee = hart verliest zijn Reim niet

hoofd = migraine

heel erg

29/11/95 & 08/12/95

gaat verrassend **goed** = *auf der Höhe der Arbeitsfähigkeit*

hart = ritmestoornissen

niets over gezegd = geen problemen meer (Schur: coronaire trombose voorbij!)

neus = sinusitis

- geen etter meer – wel veel slijmerig secreet
- dankzij kleine ingrepen Fliess !!

01/01/96

overdracht

identificatie met de daaraan inherente ambivalentie

- naar het goede voorbeeld van Fliess slaagt Freud erin om op zijn eigen oordeel te vertrouwen
- *Du hast mich nicht so nötig wie Ich dich*

13/02/96 & 23/02/96

Fliess promoot zijn *nasale Reflexneurose*

Freud krijgt manuscript (23/02/96)

- publicatie 1897 (zeer slecht ontvangen!! delier!! – cf. infra)
- Freud ook al kritisch
 - ironie: noemt dat *deine Nase-Sexus*!!
 - gaf 1 jaar eerder al eigen versie van *nasale Reflexneurose* (25/05/95)

hart = ritmestoornissen

rookstop = *notwendige Abstinenz*

- werkt echter averechts, voelt zich nog slechter
- echter: mijn toestand *verdient nicht Gestand der Nachfrage zu sein*
wil niet dat Fliess zich nog met zijn hart moeit??

ouderdom

snel grijs geworden (*Grau*)

16/04/96

Fliess promoot zijn cyclustheorie (periodiciteit)

op vraag van Fliess noteert Freud al zijn lichamelijke problemen
(in poging daarin ritme=periodiciteit of cyclus te vinden: 28 / 23 dagen)

- aanvallen migraine
- neussecretie (etter??)
- aanvallen doodsangst (gerelateerd aan hartritmestoornissen??)

hoofd = migraine

- Freuds migraines
 - volgens Freud
functie migraine? nodig om echt te kunnen werken!
 - geen migraines gehad? lui geweest !
soort incubatietijd voor creatieve opstoot (cf. doldrums??)
 - Freud noemt die migraines *Mittlelelend*
Schur: neologisme
 - cf. *Mittelschmerz* = pijn tijdens ovulatie, meestal middenin menstruatiecyclus
 - allusie op Fliess' periodiciteit ??
 - volgens Schur
 - klimatologisch!
verandering temperatuur & luchtdruk rond de Alpen → migraine → *Föhn* = plotse wind
migraines voorspellen dus *Föhn*
 - stress
zelfanalyse (trauma) → stress → migraine
- Fliess' migraines
volgens Freud
 - Freud stoort zich aan Fliess' obsessie met kritische periodes in cyclus
krijgt dan immers altijd migraine – en daar moet rekening mee gehouden worden bij organiseren 'congressen'
 - Freud begint Fliess' migraines meer en meer als psychisch=conflict te beschouwen
Schur: Freuds conflicttheorie botst met Fliess' cyclustheorie

alcohol

- Fliess
alcoholintolerantie = symptoom van nasale reflexneurose
- Freud
alcohol maakt mij volledig *dumm*

30/06/96

vader Freud is stervende

- vader Freud tot dan niet vermeld
- Freud gaat desondanks vrolijk op vakantie
 - kan weer bergbeklimmen
 - en beschouwt zijn hart als genezen

20/09/96

hart = ritmestoornissen

- Freud
 - bevestiging myocarditis-hypothese – want hartritmestoornissen vanuit influenza
 - influenza met koorts, etter, hartproblemen
- Fliess
op kritische datum

09/10/96

hart = ritmestoornissen

- algemene gezondheid niet al te best
- maar hart doet het vrij goed – en dus geen behandeling van Fliess nodig

23/10/96

dood vader Freud

- na dood vader is er bij Freud een soort opluchting
vooral door doorbraken in hysterie, die mogelijk zijn dankzij dood vader (analyse oedipale)
- komt zelfs te laat op begrafenis omdat hij nog bij de kapper zat

26/10/96 & 02/11/96 & 04/12/96 & 24/01/97

veel beter – op elk gebied

zeer goed gezondheid

- *wesentlich wohl*
want *innere Unruhe befriedigt* door
 - *reichliche Arbeit*
 - *neu erwachte Lösungsmöglichkeiten in der Hysterie*
- *Befinden ist soviel stabiler*
 - want heeft *Altersgrenze* (om te sterven) overschreden
 - effect dood vader (niet meer met eigen dood bezig!! paradoxaal, want meestal heeft men na dood vader de idee dat men nu zelf aan de beurt is)

angst om te sterven

- *böse* tijd is voorbij – geen interesse meer in leven na de dood

hoofd = migraine

geen cocaïnepenseel meer

hart = hartritmestoornissen

- heel tevreden met hart (en neus)
- geen absolute rookstop
1-4 sigaren per dag (= *Abstinenz*)

17/12/96

impotentie

periodiciteit = cyclus

Freud weer met eigen variant van Fliess' cyclus-denken

- tijdelijke impotentie
om de 28 dagen *ohne sexuelle Lust und impotent (was sonst doch nicht der Fall ist!!)*
- niet definitief impotent
cf. pas impotent 11/03/00: *mit dem Kindermachen bin Ich fertig!!*

begin autoanalyse

autoanalyse legt basis voor psychoanalyse

- analyse verhouding tot vader
volledig!
- analyse verhouding tot vrouw
onvolledig?? (gecensureerd)
 - Fliess raadt af om Marthadroom te gebruiken als *Traummuster* = volledig geanalyseerd
 - en dus schakelt Freud over op Irmadroom (=door Fliess mismeesterde Anna Eckstein)
- analyse hysterie
 - failliet verleidingstheorie (october 97) = theorie van Oedipus
 - belang masturbatieverslaving

lichamelijke gevolgen autoanalyse

- psychisch
sterke stemmingsschommelingen
- lichamelijk
 - eerst 1 jaar lang geen fysieke klachten meer
geen lichaam van Freud meer
 - daarna substitutie=metaforisering lichamelijke symptomen = hysterisering??

gevolgen voor overdracht van autoanalyse

- positieve overdracht
schrijven Traumdeutung = analyseren eigen dromen
Fliess nodig als overdrachtsfiguur
- negatieve overdracht op Fliess
 - geen interesse meer voor Fliess' periodes
 - doet alsof hij wiskundig debiel is en dus Fliess niet kan volgen
cf. Martin Gardner 1966 over Fliess' delirante mathematical games

31/10/97

hart = stoornissen → maag/darmen (spastisch colon)

jaar geleden dat hart nog ter sprake kwam

(auto)analyse: *Herzbeschwerden* → *Magendarmbeschwerden*

- Schur
hart = organisch (coronaire trombose) → maagdarm = psychisch conflict (oiv autoanalyse)
- ik (cf. Jones)
hart = (hysterisch) symptoom onder overdracht op Fliess dat door autoanalyse verdwijnt??

22/12/97

verslaving nicotine

als secundaire verslaving tov oerverslaving van de masturbatie

29/12/96 en 04/01/98

biseksualiteit

- clash rond Fliess' herformulering biseksualiteit als **bilateraliteit**
- bilateraliteit = vrouwelijke=L en mannelijke=R kant in elke mens

04/01/98 & 16/01/98 & 22/01/98

andere visie op lichamelijke klachten

- voelt zich meestal **goed** = *Ich war wohl und fidel*
wel spijtig dat onze toestand niet (meer) parallel loopt
- voelt zich af en toe nog **slecht** = paar *öde Tage*
 - *Kopf- (oder Herz-)Schmerzen*
die uitstralen naar de benen (substitutielogica??)
 - *lausiger Stimmung*
Unart meiner Organisation (lichaam&geest)
mij zo plots van alle geestelijke *Hilfsquellen* beroven = zwaarst om dragen in leven

weer bijna een jaar tussen
zonder lichaam onder overdracht

10/04/98

overdracht

publicatie Fliess' boek over *nasale Reflexneurose* (1897)

- Fliess afgekraakt door collega Freud (Paschkis), als delirant
 - Freud dubbel tov Fliess
 - breekt manmoedig met die collega
 - maar toch gereede twijfels over Fliess
- Schur: cf. droom aanval Goethe op Herr M in TD
= Freud verdedigt Fliess' neustheorie zoals hij vreest zijn eigen TD te moeten verdedigen

09/06/98

hoofd = migraine ⇔ hart = ritmestoornissen

Vertretungsrelation migraines en *Herzschmerzen*

- niet meer migraine=*Lokalsymptom* – hart=*Fernsymptom*??
- hysterisch??
 - substitutie = metafoor
 - onder overdracht: "als het je tenminste diagnostisch interesseert!" (zegt Freud tot Fliess)

20/06/98

hoofd = migraine

overdracht

allebei labiel hoofd, maar toch 2 zeer verschillende hoofden

- Freuds hoofd
labiliteit hoofd (migraines) verhindert niet dat hij zeer goede tijd beleeft
- Fliess' hoofd
labiliteit hoofd (migraines) legt Fliess volledig lam (oa geen congressen dan)

hoofd = migraine & hart = ritmestoornissen → kruis = pijn

Kopf- und Herzschmerzen soms *ersetzt* door *lächerliche Kreuzschmerzen*

- pijn in het kruis net zoals hartpijn
 - zelfde aanleiding
 - kruis in het pijn straalt uit naar benen zoals hartpijn naar armen
- hysterisch??
 - *Tausch* = substitutie = metafoor – of verschuiving=metonymie?
 - kruis = fallicisering & castratie
cf. *lächerlich*
 - therapeutisch = *Tausch* is voordelig, vooruitgang, beterschap

06/11/98

kruis = eigrote *Furunkel* scrotum

- herinnert Freud aan zijn verwantschap met Fliess – want beiden op zelfde moment geopereerd
cf. Fliess: 'biologische sympathie
- weer soort fallicisering (en substitutie ??)

lange periode **zonder lichaam onder overdracht**

25/05/99 & 27/06/99

migraine

volgens Fliess' cyclus (28 dagen)

27/09/99

breuk Freud // Fliess

- kant Freud
 - beseft dat Fliess' cyclus theorie de vader terzijde schuift
 - cf. Nieuwjaarswensen 29/12/99
- kant Fliess
 - houdt Freud niet meer op de hoogte van zijn theoretische speculaties ivm cycli
 - Freud blijft wel data van migraine & *Verstimmungen* melden (zelfs tot 22/02/00)

11/03/00

droom = werk = Ubw formatie in autoanalyse

- frenetieke arbeid aan droom & hysterie
- echter tegenslagen
 - Traumdeutung niet goed ontvangen
 - hysterieoplossing bleek verkeerd (geen seksuele trauma!)
- en dus *Depression* = *Verstimmung*
- oplossing voor *Depression*
werken zonder nadenken – werkt beter

lichaam = genot – niet meer onder overdracht

- kan genieten = *genusssüchtiger Philister* = *heiter*
- maar zeer beperkt genot = *eingeschränkte Genüsse*
 - *Ich darf nichts Gutes rauchen*
 - *Alkohol leistet mir gar nichts*
 - *mit dem Kinderzeugen bin Ich fertig* (impotent??)
 - *Verkehr mit Menschen ist mir abgeschlossen*

meer dan 1 jaar **zonder lichaam onder overdracht**

09/06/01

overdracht

- vroeger veel geklaagd tegen jou (over lichaam) – dacht zelfs dat ik ging sterven
- wil dat nu niet meer doen
richtig ist dass man den Klagenden schwer verträgt

07/08/01

overdracht

Breuer drijft wig tussen Freud // Fliess

- Breuer
 - zei tegen Fliess' vrouw dat ze content mag zijn dat Freud niet in Berlijn woont, want hij zou Fliess zo opgeëist hebben dat hun huwelijk eronder zou geleden hebben
 - Fliess' vrouw bleef gloeiende hekel aan Freud hebben
(Fliess zelf bleef veel sympathie voor Freuds psychoanalyse koesteren – zijn zoon Robert werd zelfs psychoanalyticus (met het standaardwerk over 'Stille'))
- Fliess
 - gaat mee in 'paranoia' Breuer tov Freud
 - *Verachtung der Männerfreundschaft*
door te zeggen "de gedachtelezer leest bij de ander slechts zijn eigen gedachten"
- Freud
 - "je hebt hier de grens van je scherpzinnigheid bereikt en kiest tegen mij"
 - *mir hat nie das Weib im Leben den Kameraden, den Freund ersetzt*

1904

plagiat

eindigt met Fliess die Freud ervan beschuldigt zijn ideeën ivm cycli en bisexualiteit doorverteld te hebben aan de bij hem in analyse zijnde de filosoof Svoboda (en zo ook aan Otto Weninger)